

POVELJA
O INKLUZIVNIM ZELENIM PROSTORIMA
(GreenIN)

Banja Luka
24. april 2026. godine

Polazeći od potrebe za unapređenjem kvaliteta života i jačanjem otpornosti zajednica kroz razvoj dostupnih, inkluzivnih i ekološki održivih javnih prostora,

Pozivajući se na međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine proistekle iz Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom (*Convention on the Rights of Persons with Disabilities – CRPD*), kao pravno obavezujućeg instrumenta koji garantuje jednakost, nediskriminaciju i puno učešće osoba sa invaliditetom u svim aspektima društvenog života,

Uzimajući u obzir Agendu 2030 za održivi razvoj (*2030 Agenda for Sustainable Development*) i njene Ciljeve održivog razvoja (*Sustainable Development Goals*), koji promovišu inkluzivna, sigurna, otporna i održiva naselja i zajednice,

Uzimajući u obzir Novu urbanu agendu (New Urban Agenda – Habitat III) kao globalni okvir za održivi urbani razvoj, koji naglašava značaj pristupačnosti, socijalne inkluzije i participativnog planiranja,

Prepoznajući da su principi univerzalnog dizajna, ravnopravnog pristupa i aktivnog učešća svih građana ključni preduslovi za ostvarivanje osnovnih ljudskih prava i održivog razvoja zajednica,

Naglašavajući značaj međusektorske saradnje između javnog sektora, akademske zajednice, civilnog društva i privrede u kreiranju inkluzivnih i održivih prostornih rješenja,

Mi, dolje potpisani predstavnici organizacija civilnog društva i akademske zajednice, okupljeni kroz inicijativu **GreenIN**, usvajamo ovu **Povelju** kao zajednički okvir za unapređenje inkluzivnih, pristupačnih i održivih zelenih prostora, te kao platformu za saradnju, razmjenu znanja i razvoj inovativnih pristupa u planiranju i upravljanju otvorenim javnim prostorima.

U tom smislu, ovom Poveljom potvrđujemo našu zajedničku opredijeljenost da aktivno doprinosimo razvoju inkluzivnih, pristupačnih i održivih zelenih prostora, te da kroz kontinuiranu saradnju, razmjenu znanja i konkretne aktivnosti doprinesemo stvaranju pravednijih i otpornijih zajednica za sve.

Ova Povelja rezultat je nezavisne građanske inicijative i kao takva djeluje izvan okvira političkog organizovanja i djelovanja. Predstavlja dobrovoljni, neobavezujući okvir saradnje i djelovanja potpisnika, zasnovan na zajedničkim vrijednostima i principima, bez stvaranja pravno obavezujućih odnosa u smislu pozitivnog prava.

Razumijevanje inkluzivnosti

Inkluzivnost otvorenih javnih prostora ne predstavlja jedinstveno stanje, već kontinuirani proces koji se ostvaruje kroz različite nivoe.

U tom smislu, inkluzivnost može obuhvatati:

- obezbjeđivanje fizičke pristupačnosti prostora – fizička inkluzija,
- omogućavanje njegove funkcionalne upotrebe za različite korisnike – funkcionalna inkluzija,
- stvaranje ambijenta u kojem se svi osjećaju dobrodošlo i prihvaćeno – socijalna inkluzija,
- uključivanje korisnika u procese planiranja i upravljanja – participativna inkluzija,
- postepeno unapređenje politika i praksi u pravcu veće inkluzivnosti – transformativna inkluzija.

Potpisnici Povelje prepoznaju da se ovi nivoi ostvaruju u skladu sa mogućnostima, kapacitetima i kontekstom, te izražavaju opredijeljenost ka njihovom postepenom unapređenju.

Različiti nivoi inkluzivnosti ne isključuju jedni druge, već predstavljaju međusobno povezane korake ka stvaranju otvorenih javnih prostora dostupnih svima.

Značaj zelenih otvorenih javnih prostora

Zeleni otvoreni javni prostori imaju višestruku ulogu u savremenim gradovima, doprinoseći očuvanju prirodnih resursa, unapređenju kvaliteta životne sredine i jačanju otpornosti urbanih sredina.

Njihov značaj ogleda se i u pozitivnom uticaju na fizičko i mentalno zdravlje stanovništva, podsticanju društvene interakcije i stvaranju kvalitetnijih uslova za svakodnevni boravak građana u otvorenom prostoru.

Posebna vrijednost ovih prostora ogleda se u njihovom potencijalu da budu istovremeno ekološki održivi i društveno inkluzivni.

Potpisnici Povelje prepoznaju potrebu za očuvanjem, unapređenjem i dostupnošću zelenih površina, kao i za njihovim odgovornim planiranjem, korištenjem i upravljanjem u interesu sadašnjih i budućih generacija.

Vizija

Otvoreni javni prostori i zelena infrastruktura oblikovani su tako da budu pristupačni, sigurni, uključivi i prilagođeni svim građanima, bez obzira na njihove fizičke, mentalne, intelektualne ili čulne sposobnosti, podstičući boravak na otvorenom, društvenu interakciju i aktivno učešće u zajednici.

Misija

Kroz međusektorsku saradnju, primjenu principa univerzalnog dizajna i aktivno uključivanje zajednice, razvijati i unapređivati inkluzivne zelene prostore koji doprinose zdravlju, socijalnoj koheziji i održivom razvoju.

Osnovne vrijednosti

Potpisnici ove Povelje izražavaju spremnost i opredijeljenost da u svom djelovanju poštuju i promovišu sljedeće vrijednosti:

- **Inkluzija** – osiguravanje aktivnog učešća osoba sa invaliditetom i osoba sa razvojnim poteškoćama u društvenom životu zajednice
 - **Održivost** – zaštita, unapređenje i održivo upravljanje zelenom infrastrukturom i otvorenim javnim prostorima
 - **Jednakost, ravnopravnost i nediskriminacija** – osiguravanje jednakog pristupa javnim prostorima za sve građane
 - **Univerzalni dizajn** – planiranje i oblikovanje prostora koji su upotrebljivi za sve, bez potrebe za dodatnim prilagođavanjem
 - **Participacija** – aktivno uključivanje građana i korisnika u procese planiranja i odlučivanja
-

Principi djelovanja

U cilju ostvarivanja ove Povelje, potpisnici će:

- primjenjivati principe univerzalnog dizajna u planiranju i uređenju prostora
- razvijati i unapređivati zelenu infrastrukturu
- uključivati različite društvene grupe, posebno ranjive kategorije, u procese planiranja i korištenja prostora
- podsticati međusektorsku saradnju između javnog, privatnog, civilnog i akademskog sektora
- koristiti principe Povelje kao osnov za razvoj projekata i međusektorsku saradnju
- promovisati edukaciju i podizanje svijesti o značaju inkluzije i zaštite prirode

Obaveze potpisnika

Potpisnici ove Povelje izražavaju spremnost i opredijeljenost da:

- integrišu principe Povelje u svoje strategije, projekte i aktivnosti
- promovišu pristupačnost i inkluziju u svim relevantnim intervencijama
- podstiču aktivno učešće osoba sa invaliditetom u procesima odlučivanja
- razvijaju ili podržavaju inicijative koje doprinose stvaranju inkluzivnih zelenih prostora
- doprinose razmjeni znanja, iskustava i dobrih praksi

Potpisnici će navedene aktivnosti provoditi u skladu sa svojim nadležnostima i mogućnostima, uz nastojanje da principe Povelje postepeno integrišu u svoje redovne aktivnosti i razvojne dokumente.

Upravljanje i koordinacija

Za koordinaciju i implementaciju ove Povelje zaduženo je Koordinaciono tijelo, koje ima najmanje pet članova i sastoji se od neparnog broja članova. Način imenovanja članova, sastav, mandat, kao i način rada Koordinacionog tijela bliže će se urediti posebnim aktom.

Inicijalni sastav Koordinacionog tijela čine predstavnici stručne zajednice i organizacija civilnog društva koji su inicijalni potpisnici Povelje.

Koordinaciono tijelo će:

- voditi evidenciju potpisnika
- omogućavati razmjenu informacija, prikupljanje i promovisanje dobrih praksi
- promovisati ciljeve i vrijednosti Povelje
- podržavati umrežavanje i razvoj zajedničkih inicijativa

Koordinaciono tijelo donosi odluke konsenzusom, a u slučaju nemogućnosti postizanja konsenzusa, većinom glasova prisutnih članova, pod uslovom da sjednici prisustvuje više od polovine ukupnog broja članova Koordinacionog tijela (kvorum). Koordinaciono tijelo sastaje se po potrebi, a najmanje jednom godišnje.

Pristupanje Povelji

Povelji mogu pristupiti sva pravna lica, osnovana u skladu sa zakonodavstvom države u kojoj su registrovana, uključujući:

- jedinice lokalne samouprave – opštine i gradove
- institucije javnog sektora
- organizacije civilnog društva
- privredna društva i druga pravna lica iz privatnog sektora

Posebno se ohrabruje pristupanje pravnih lica koja upravljaju ili koriste otvorene javne prostore dostupne građanima.

Pristupanje Povelji vrši se potpisivanjem izjave o prihvatanju njenih principa i vrijednosti. Izjava o pristupanju podnosi se Koordinacionom tijelu.

Sastavni dio ove Povelje je *Obrazac izjave o pristupanju*, koji predstavlja osnov za pristupanje Povelji i kojim potpisnici potvrđuju prihvatanje njenih principa i vrijednosti.

Istupanje iz Povelje

Svaki potpisnik može istupiti iz Povelje dostavljanjem pisane obavijesti Koordinacionom tijelu, pri čemu istupanje proizvodi dejstvo danom prijema obavijesti.

Praćenje i razvoj

Povelja predstavlja otvoren dokument koji se može unapređivati u skladu sa novim saznanjima, potrebama zajednice i razvojem dobrih praksi.

U cilju praćenja implementacije Povelje, potpisnici se ohrabruju da najmanje jednom godišnje razmijene informacije o aktivnostima i inicijativama koje doprinose njenim ciljevima. Ova razmjena može uključivati kratak osvrt na realizovane aktivnosti, primjere intervencija ili inicijativa koje doprinose ciljevima Povelje.

U cilju kontinuiranog unapređenja kvaliteta javnih prostora, može se razvijati sistem dobrovoljne evaluacije i sertifikacije u skladu sa posebnim pravilnikom, uključujući i uvođenje GreenIN oznake kvaliteta za otvorene javne prostore.

Pravna priroda i ograničenja primjene

Ova Povelja predstavlja dobrovoljni okvir saradnje zasnovan na zajedničkim vrijednostima i principima, te ne stvara pravno obavezujuće odnose među potpisnicima.

Potpisnici izražavaju spremnost da principe Povelje primjenjuju u skladu sa svojim nadležnostima, mogućnostima i institucionalnim okvirom.

Odredbe ove Povelje ne mogu se tumačiti niti primjenjivati na način koji je u suprotnosti sa važećim zakonima i propisima koji obavezuju potpisnike.

Završne odredbe

Ova Povelja usvojena je u Banjoj Luci 24. aprila 2026. godine, kao rezultat zajedničke inicijative stručne zajednice i organizacija civilnog društva.

Povelja stupa na snagu danom potpisivanja od strane inicijalnih potpisnika.

INICIJALNI POTPISNICI

Predstavnici stručne zajednice (u ličnom svojstvu)

dr sc Tijana Vujičić
diplomirani inženjer arhitekture

dr sc Dijana Laštro
diplomirani radni terapeut
diplomirani medicinar zdravstvene njege -
fizioterapeut

dr sc Olivera Pilipović Spasojević
diplomirani medicinar fizioterapije

Predstavnici organizacija civilnog društva (u ime organizacije)

Borislav Đurić
Izvršni direktor
Volonterski servis Republike Srpske

Mirjana Kojić
Predsjednik
Udruženje za pomoć licima sa autizmom
„Djeca svjetlosti“

Božidarka Tomašević
Predsjednik
Udruženje građana za podršku porodicama
djece i osoba sa poteškoćama u razvoju „Plavi
svijet“

dr sc Jelena Davidović Gidas

diplomirani inženjer poljoprivrede i master
hortikulture

dr sc Igor Todorović

Predsjednik
Udruženje za cerebralnu paralizu – Cpossible

Draško Adamović

diplomirani inženjer poljoprivrede

Milka Tamamović

Predsjednik
Udruženje građana „Gradske bašte“

Božica Milica Hrvaćanin

apsolvent arhitekture

Službena verzija Povelje za pristupanje

Izvorni primjerak Povelje sa potpisima inicijalnih potpisnika čuva Koordinaciono tijelo
GreenIN inicijative.

IZJAVA O PRISTUPANJU

Povelji o inkluzivnim zelenim prostorima (GreenIN)

Univerzitet u Banjoj Luci

Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet

Bulevar vojvode Petra Bojovića 1A, 78 000 Banja Luka

Izjavljujemo da pristupamo Povelji o inkluzivnim zelenim prostorima (GreenIN) i prihvatamo njene principe i vrijednosti, te ćemo u okviru svojih nadležnosti doprinosti njihovoj realizaciji.

Dekan

prof. dr Saša Čvoro

za Koordinaciono tijelo GreenIN inicijative

doc. dr. Tijana Vujičić

Banja Luka

7. septembar 2026. godine

CHARTER ON INCLUSIVE GREEN PUBLIC SPACES
(GreenIN)

Banja Luka
24 April 2026

PREAMBLE

Starting from the need to improve the quality of life and strengthen the resilience of communities through the development of accessible, inclusive, and environmentally sustainable public spaces,

Referring to the international obligations of Bosnia and Herzegovina arising from the **Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)**, as a legally binding instrument guaranteeing equality, non-discrimination, and the full participation of persons with disabilities in all aspects of social life,

Taking into account the **2030 Agenda for Sustainable Development** and its **Sustainable Development Goals (SDGs)**, which promote inclusive, safe, resilient and sustainable cities and communities,

Taking into account the **New Urban Agenda (Habitat III)** as a global framework for sustainable urban development, emphasizing accessibility, social inclusion and participatory planning,

Acknowledging that the principles of universal design, equal access, and the active participation of all citizens are essential prerequisites for the realization of fundamental human rights and sustainable community development,

Emphasizing the importance of cross-sectoral cooperation among the public sector, academia, civil society, and the private sector in creating inclusive and sustainable spatial solutions,

We, the undersigned representatives of civil society organizations and the academic community, gathered through the GreenIN initiative, hereby adopt this Charter as a shared framework for advancing inclusive, accessible, and sustainable green public spaces, and as a platform for cooperation, knowledge exchange, and the development of innovative approaches in the planning and management of open public spaces.

In this regard, through this Charter, we affirm our shared commitment to actively contributing to the development of inclusive, accessible, and sustainable green public spaces, and, through continuous cooperation, knowledge exchange, and concrete actions, to fostering the creation of more just and resilient communities for all.

This Charter is the result of an independent civic initiative and, as such, operates outside the sphere of political organization and activity. It constitutes a voluntary, non-binding framework for cooperation and action among its signatories, grounded in shared values and principles, and does not create legally enforceable obligations.

UNDERSTANDING INCLUSIVENESS

Inclusiveness of open public spaces is not a fixed condition but rather a continuous process achieved through different levels.

In this context, inclusiveness may include:

- ensuring physical accessibility of spaces – **physical inclusion**
- enabling their functional use for diverse users – **functional inclusion**
- creating an environment where everyone feels welcome and accepted – **social inclusion**
- involving users in planning and management processes – **participatory inclusion**
- gradual improvement of policies and practices towards greater inclusiveness – **transformative inclusion**

Signatories recognize that these levels are achieved in accordance with their capabilities, capacities, and context, and express their commitment to their gradual improvement.

These levels do not exclude one another but represent interconnected steps towards creating open public spaces accessible to all.

IMPORTANCE OF GREEN OPEN PUBLIC SPACES

Green open public spaces play a multifaceted role in contemporary cities, contributing to the preservation of natural resources, improvement of environmental quality, and strengthening of urban resilience.

Their importance is also evident in their positive impact on physical and mental health, the promotion of social interaction, and the improvement of everyday living conditions in open spaces.

Their particular value lies in their potential to be both environmentally sustainable and socially inclusive.

Signatories recognize the need to preserve, improve and ensure the accessibility of green spaces, as well as to manage them responsibly for the benefit of present and future generations.

VISION

Open public spaces and green infrastructure are designed to be accessible, safe, inclusive, and adaptable for all citizens, regardless of their physical, mental, intellectual, or sensory abilities, encouraging outdoor activity, social interaction, and active participation in the community.

MISSION

Through cross-sectoral cooperation, the application of universal design principles and active community engagement, this Charter aims to develop and improve inclusive green spaces that contribute to health, social cohesion and sustainable development.

CORE VALUES

Signatories express their commitment to upholding and promoting the following values:

- **Inclusion** – ensuring active participation of persons with disabilities and persons with developmental disabilities in community life
 - **Sustainability** – protection, improvement and sustainable management of green infrastructure and open public spaces
 - **Equality, equity and non-discrimination** – ensuring equal access to public spaces for all citizens
 - **Universal design** – planning and designing spaces usable by all without the need for additional adaptation
 - **Participation** – active involvement of citizens and users in planning and decision-making processes
-

PRINCIPLES OF ACTION

In pursuit of the objectives set out in this Charter, signatories shall:

- apply universal design principles in spatial planning and development
 - develop and improve green infrastructure
 - include diverse social groups, particularly vulnerable groups, in planning and use of space
 - promote cross-sectoral cooperation between public, private, civil and academic sectors
 - use the principles of the Charter as a basis for project development and cooperation
 - promote education and awareness on inclusion and environmental protection
-

COMMITMENTS OF SIGNATORIES

Signatories hereby express their commitment to:

- integrate the principles of the Charter into their strategies, projects and activities
- promote accessibility and inclusion in relevant interventions
- encourage the active participation of persons with disabilities in decision-making processes
- develop or support initiatives contributing to the creation of inclusive green spaces
- contribute to knowledge exchange and sharing of best practices

Signatories shall fulfil these commitments in accordance with their respective competences and capacities, with the aim of gradually integrating the principles of the Charter into their regular activities and strategic frameworks.

GOVERNANCE AND COORDINATION

The coordination and implementation of this Charter shall be overseen by a **Coordination Body**, composed of at least five members and always consisting of an odd number of members.

The appointment, composition, mandate and working methods of the Coordination Body shall be further regulated by a separate act.

The initial composition shall comprise representatives of the professional community and civil society organizations who are initial signatories of the Charter.

The Coordination Body shall:

- maintain a registry of signatories
- facilitate information exchange and collect and promote best practices
- promote the objectives and values of the Charter
- support networking and development of joint initiatives

Decisions shall be made by consensus, or, where consensus cannot be reached, by a majority vote of present members, provided that more than half of the total number of members are present (quorum).

The Coordination Body shall meet as necessary, and at least once per year.

ACCESSION TO THE CHARTER

The Charter is open to all legal entities established in accordance with the legislation of the country in which they are registered, including:

- local self-government units – municipalities and cities
- public sector institutions
- civil society organizations
- companies and other legal entities from the private sector

Particular encouragement is given to entities that manage or use open public spaces accessible to citizens.

Accession is effected by signing a declaration of acceptance of the Charter's principles and values and submitting it to the Coordination Body.

The Declaration of Accession Form constitutes an integral part of this Charter.

WITHDRAWAL FROM THE CHARTER

Any signatory may withdraw by submitting a written notification to the Coordination Body. Withdrawal takes effect upon receipt.

MONITORING AND DEVELOPMENT

The Charter is an open document that may evolve in line with new knowledge, community needs and best practices.

To support the monitoring and implementation of the Charter, signatories are encouraged to exchange information at least once per year on activities and initiatives that contribute to its objectives. This exchange may include brief reflections on actions undertaken, as well as examples of interventions or initiatives that advance the Charter's objectives.

A voluntary system of evaluation and certification may be developed in accordance with a separate set of rules, including the introduction of the GreenIN quality label for open public spaces.

LEGAL NATURE AND LIMITATIONS

This Charter is a voluntary framework and does not create legally binding obligations.

Signatories express their willingness to apply the principles of the Charter in accordance with their competencies, capacities and institutional framework.

The provisions of this Charter shall not be interpreted or applied in a manner contrary to applicable laws and regulations binding upon the signatories.

FINAL PROVISIONS

This Charter was adopted in Banja Luka on 24 April 2026 as a result of a joint initiative of the professional community and civil society organizations.

This Charter shall enter into force upon signature by the initial signatories.

INITIAL SIGNATORIES

Representatives of the professional community (in a personal capacity)

Tijana Vujičić, PhD
architect

Dijana Laštro, PhD
occupational therapist and healthcare
physiotherapist

Olivera Pilipović Spasojević, PhD
physiotherapist

Representatives of civil society organizations (on behalf of the organization)

Borislav Đurić
Executive Director
Volunteer Service of the Republic of Srpska

Mirjana Kojić
President
Association for Helping Persons with Autism
"Djeca svjetlosti"

Božidarka Tomašević
President
Association of Citizens for Support of Families
of Children and Persons with Developmental
Difficulties "Plavi svijet"

Jelena Davidović Gidas, PhD
agronomist and horticulturist

Igor Todorović, PhD
President
Cerebral Palsy Association - Cpossible

Dražko Adamović
agronomist

Milka Tamamović
President
Association "City Gardens"

Božica Milica Hrvaćanin
architecture student

Official Version of the Charter for Accession

The original copy of the Charter, bearing the signatures of the initial signatories, is kept by the Coordination Body of the GreenIN Initiative.

STATEMENT OF ACCESSION

to the Charter on Inclusive Green Public Spaces

*University of Banja Luka
Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy
Bulevar vojvode Petra Bojovića 1A, 78 000 Banja Luka*

*We hereby declare that we accede to the Charter on Inclusive Green Public Spaces (GreenIN)
and accept its principles and values, and commit to contributing to their implementation
within the scope of our competences.*

Dean

Prof. Saša Čvoro, PhD

For the Coordination Body of the GreenIN Initiative

Asst. Prof. Tijana Vujičić, PhD

Banja Luka

7 September 2026